

5 Tomás Mac Con Iomaire, 875T; *Conán i dTír Lochrann*

Tomás Mac Con Iomaire, An Coillín; IA 12(a)b (T.673, LA 1133). Recorded by Wilhelm Dögen (Director of the Lautabteilung of the Preussische Staatsbibliothek, Berlin), 1930. Courtesy of Roinn Bhéaloideas Éireann.

- | ogəs 'reit ə ʃiəd ə'ma:x ɾe ɣol' gə t'ir 'loxrən | ogəs | 'da:gə ʃiəd | 'kūnā:n
2 | nē 'N'ia | māi^o v'i: ʃe 'd'roxū:nt' ogəs v'i:x ʃe ta'rənt' 'a:xrən agəs gə'xil'
'ā:t' gə: 'd'aiəx ʃiəd | ogəs 'hjo:lədər 'ɾo:həb | ogəs v'i: 'kūnā:n | əg' 'im'əxt
4 'f'i:ā'n' | ogəs hā:n'ə'k' 'f'ærə gə 'd'i: e' dugəd'i:ʃ ə 'mā:nənā:n ēf' | gə [or
ə] 'ɾri:hədər' | ogəs 'd'iarhə ʃe 'je | k'ēn luəx 'si:hər' ə x'urhəd ʃe 'ɾo:ə |
6 əs korəxā:n 'snā:w ə ho:rt 'do:^o | ə 'x'urhəx gə t'ir 'loxrən ē | 'r'ox t' ogəs gə
m'ox ʃe 'ā:n ə dəsəx er nə f'ienū 'we:r'ən' |
8 - N'īl' ē:n luəx 'si:hər' 'æ:gəm ə d'er' 'kūnā:n |
ax 'māi ʃi:n' 'hē:n' hug ʃe ŋ korəxā:n 'snā:w 'ɾo:^o [or 'do:^o] | ogəs | nuər' ə
10 v'i: ʃe gəl' 'har nə f'ienū 'ɾe:r'ən' | du:rt' ʃe 'ɾe 'gaul | gə ro 'ɾr'ehər' |
'kūnā:n 'bā:n 'ba:t' er' ə tra: o: 'N'ē:^ē |
12 - ,mā: 'ta: ə d'er' d'īn' 'el'ə gə nə f'ienū 'we:r'ən' əs 'mā: 'kruə 't'er'əm' ə
d'er ʃe ən ,fokəl 'kæ:nt'ə ta: 't'ixt əs ə 'v'e:əl |
14 'wa:lə 'kūnā:n 'hərtəb | ogəs 'hā:n'əg' ʃe gə 'd'i:^o | ən ,ri: ə 'loxrən | ogəs v'i:
'mā:hər' ə ri: 'loxrən xə 'ʃæ:n | ogəs gə ,ro ʃi: | ə 'gl'iaw | ,kroxtə ,ti: ə'miχ' |
16 er' ən 'ma:lə | ,to:rt' | 'fulā:ntəʃ ji |
- ,æ:n' h'i:m' | ə d'er' ən' 't'ā:n^ə ,v'æ:n | 'kolhə | ogəs 'klāv'ə | ən' 'd'er'əg' |
18 ogəs N'ī ,æ:n' h'i:m' ə 'jel'əv' | nā: ē 'hē:n' |
hi:l' ʃi: gər b'ē: n 'd'arəg 'mo:r ə v'i: 'ā:n' |
20 - 'g'ā:s ə d'er' 'kūnā:n | gə 'xlā:n ə 'ri:t'ə v'e | gə 'xlā:n nē 'ŋa:ʃk'iaxi: d'er
ʃe v'e ,d'i:nə 'ga:ʃk'ə |
22 gə 'xlā:n nē 'ri:t'i: v'e g' ,i:nfəxt' 'ʃk'e:l' |
gə 'xa:l'əxi: v'e ,stopə 'm'e:l' |
24 ax der'ə mə 'vr'iarhə N'ī v'en' 'fulā:n' |
nū gə 'g'ræ:gən' ə 'xæ:l'əx ə v'i: er' ,gurⁿ nē 'kl'e:v' |
26 hju:l' ʃe 'ʃt'ax gə d'i: ən ri: ə 'loxrən | ogəs N'ī 'wuər ʃe ē:n 'loxt er' |
ogəs v'i: 'mā:k 'el'ə | 'eg' ə ri: 'loxrən | ə dugəx ʃiəd 'tuəhəl er' | ogəs v'i:
28 ʃe ʃi:n' ən 'ā:t' ə dugəd'i:ʃ | ən 'uə 'xi:l' er' | ogəs | no:r' ə v'ex nē f'ienəv
'er'ən' ɾe hiəxt ə'ʃt'ax | 'er' ə 'go:stə | v'i: ʃe ʃi:n' ɾe tesi: 'ʃk'ə'ɾe:xi:l' |
30 ogəs v'i: ə xið 'ʃk'ə'ɾe:xi:l' ə nā:n nē f'ienū 'we:r'ən' ə ,xir'^o gən 'ti:əl | ogəs
nər' ə 'xuələ 'kūnā:n | gə ro ʃe 'ā:n | xuə ʃe xə 'fa:də ɾeʃ | ogəs no:r' ə
32 hā:n'əg' ʃe gə 'd'i: e' | xuə ʃe d'əg' 'im'ərt' | 'ka:rti: | ogəs ,wuəx ʃe er'
'xūnā:n | ogəs du:rt' 'kūnā:n | 'ɾeʃ | ən 'vr'eh ə 'ho:rt' |

34 - kir'ēm' gə 'vr'eh ort ə d'or fe 'air'i: æs ə 'gahi:r' ə wil' tu' i:n'tə | ogəs si:
 36 'rīn'ə f'iəd e: f'īn' | ogəs 'wuəx 'kūnā:n 'er' | ə'r'i:ift' | ogəs 'durʃ fe' 'l'ej | ə
 'vr'eh ə 'ho:rt' |
 38 - kir'ēm'fə gə 'vr'eh ort ə d'er' 'kūnā:n |
 40 də 'x'ā:n ə d'er fe 'l'a'gəŋ gə 'kfi:n' er' ə 'g'æ:p |
 ogəs nuər' ə 'hæRƏN' o:s 'm'ij' 'ort ən 'tuə |
 gən hu' kir' 'æsəd 'gli: nā: 'f'æ:d |
 42 'hā:n'ə'k' | wa? | 'tæ:rən' fe ən 'tuə | ogəs 'wa:rə fe e |
 ogəs hā:n'ə'k' nə f'ianū 'we:r'ən' ə'ft'a:x | gə t'ir 'loxrən | nū gər 'x'u:l'ədər
 44 ə'ft'a:x | eg' ə 'ri:ə | ogəs | 'hā:n'ə'k' 'kūnā:n | ē 'hē:n' ā:n | 'v'i:ə | 'f'iəd ə | v'i:
 46 ən 'i:hē' gə: 'kahə | ogəs iəd ə kahə 'bæ:nfə | ogəs kir'u: 'd'ri:xt er' nē
 f'ianū' 'we:r'ən' | r'ox't ogəs gər 'y'æ:mə | f'iəd gənə 'kahi:r'əxi: ʔ ro f'iəd
 48 'orhəb nē 'si:ə | ogəs gər 'y'āmə nē 'kahi:r'əxi: gən 'auər'lər | nuər' ə v'i:
 'f'īn' | 'd'i:ntə | 'x'ri:n'ə | nə 'loxrēni: 'orhəb | nō' gə 'dēs:i:əx f'iəd ə 'ma:ru: nē
 f'ianū 'we:r'ən' | ogəs v'i: 'buə 'fət' ʔ 'a:kəb | 'ū:m ə'k'i:n' sə 'si:l 'rīv'ə f'īn' |
 50 o: 'ar' ʔ 'd'ri:əxt' | 'gə:w ə 'b'ix' ə m'ox f'iəd 'ā:ən | gə d'ukəx fe 'hē:ŋ xē
 'fa:də l'o:həb |

52 ... agus réitigh siad amach le ghoil go Tír Lochrann agus d'fhága siad Conán ina
 ndiaidh mar bhí sé drochmhúinte agus bhíodh sé ag tarraint achrann agus gach
 54 uile áit dhá dtéadh siad. Agus sheoladar leothub agus bhí Conán ag imeacht fíáin
 agus tháinig fear go dtí é a dtugaidís an Manannán air, dhe [or a] dhraítheadóir,
 56 agus d'fhiathraigh sé dhe cén luach saothair a thiúrthadh sé dhó as corachán
 snámh a thabhairt dó a thiúrthadh go Tír Lochrann é i riocht agus go mbeadh sé
 58 ann i dtosach ar na Fiannaibh Éirinn.
 -Níl aon luach saothair agam, a deir Conán.
 60 Ach mar sin héin thug sé an corachán snámh dhó. Agus nuair a bhí sé ag goil
 thar na Fiannaibh Éirinn dúirt sé le Goll go raibh a dhreatháir Conán Bán báite
 62 ar an trá ó inné.
 -Má tá, a deir duine eile dhe na Fiannaibh Éirinn, is maith crua tirim, a deir sé,
 64 an focal cainte tá ag tíocht as a bhéal.
 Bhailigh Conán thartub agus tháinig sé go dtí an Rí i Lochrann. Agus bhí
 66 máthair an Rí Lochrann chomh sean agus go raibh sí i gliabh crochta taobh
 amuigh ar an mballa ag tabhairt follántais dhí.
 68 -Aithním, a deir an tseanbhean, culaith agus claimhe an Deirg agus ní aithním a
 dheilbh ná é héin.
 70 Shíl sí gurb é an Dearg Mór a bhí ann.
 -Gnás, a deir Conán, dho chlann na ríte bheith, dho chlann na ngaiscíochaí, a
 72 deir sé, bheith ag déanamh gaisce,
 Dho chlann na rítí bheith ag inseacht scéil,
 74 Dho chailleachaí bheith ag stopadh a mbéil.
 Ach doir mo bhriathra ní bheinn folláin
 76 nó go gcnagainn an chailleach a bhí ar gor ina cléibh.
 Shiúil sé isteach go dtí an Rí i Lochrann agus ní bhfuair sé aon locht air.

78 *Agus bhí mac eile ag an Rí Lochrann a dtugadh siad Tuathal air, agus bhí sé sin*
80 *in áit a dtugaidís an Fhuaigh Chaoil air. Agus nuair a bheadh na Fiannaibh*
82 *Éirinn le thíocht isteach ar an gcósta bhí sé sin le tosaí ag scréachaíl agus bhí a*
84 *chuid scréachaíola i ndan na Fiannaibh Éirinn a chuir dhen tsaol. Agus nuair a*
86 *chuala Conán go raibh sé ann, chuaigh sé chomh fada leis. Agus nuair a tháinig*
88 *sé go dtí é chuaigh siad ag imirt cártaí agus bhuach sé ar Chonán agus dúirt*
90 *-Cuirim dhe bhreith ort, a deir sé, éirí as an gcathaoir a bhfuil tú inti agus suí*
92 *in sa gcathaoir seo.*
94 *Rinne siad é sin agus bhuach Conán air aríst agus dúirt sé leis a bhreith a*
96 *thabhairt.*
98 *-Cuirimse dhe bhreith ort, a deir Conán,*
100 *Do cheann, a deir sé, a leagan go cruinn ar an gceap,*
102 *Agus nuair a tharrainneós mise ort an tua,*
Gan thú cuir asad glao ná fead.
Tháinig, mha-, t[h]arrainn sé an tua agus mharaigh sé é.
Agus tháinig na Fiannaibh Éirinn isteach go Tír Lochrann nó gur shiúileadar
isteach ag an Rí. Agus tháinig Conán é héin ann. Bhí siad ag — Bhí an oíche dhá
caitheamh agus iad ag caitheamh bainse. Agus cuireadh draíocht ar na
Fiannaibh Éirinn i riocht agus gur ghreamaigh siad dho na cathaoireachaí a
raibh siad orthub ina suí agus gur ghreamaigh na cathaoireachaí dhen urlár.
Nuair a bhí sin déanta chruinnigh na Lochrannaí orthub nó go dtosaíodh siad ag
marú na Fiannaibh Éirinn. Agus bhí bua faighte acub am eicín sa saol roimhe sin
ó fhear draíocht, gábh ar bith a mbeadh siad ann go dtíochadh sé héin chomh
fada leothub.